

บทความโดย พริสร์ สุขประเสริฐ

ผู้อำนวยการส่วนทะเบียนและสิทธิพิเศษ

กองมาตรฐานพิธีการและราคาศุลกากร

การดำเนินการทางปกครองสำหรับตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของ ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

การผลิตยาเสพติดในปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่ใช้เครื่องมือในการผลิตแบบที่กำลังการผลิตไม่มาก เริ่มเปลี่ยนมาเป็นการผลิตในระดับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ที่ดำเนินการโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่มีโครงสร้างการค้าที่สลับซับซ้อน เพื่อรองรับตลาดยาเสพติดภายนอกประเทศ โดยพื้นที่ที่เป็นแหล่งผลิตยาเสพติดส่วนใหญ่อยู่ในเขตประเทศเพื่อนบ้าน แม้ในช่วงแรกของการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีการหยุดชะงักของตลาดการค้ายาเสพติดเนื่องจากการปิดพรมแดนของประเทศต่าง ๆ

แต่ขบวนการค้ายาเสพติดมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็ว และมีความพยายามที่จะลักลอบลำเลียงยาเสพติดผ่านประเทศไทยเพื่อส่งต่อไปยังประเทศที่สามมากขึ้น¹ ซึ่งการลักลอบส่งออกยาเสพติดจากประเทศไทยมีหลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นการลักลอบส่งออกทางบก ทางอากาศ ทางทะเล และทางไปรษณีย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลักลอบส่งออกยาเสพติดทางทะเล พบว่าในปัจจุบันมีการลักลอบส่งยาเสพติดออกนอกราชอาณาจักรโดยวิธีการซุกซ่อนยาเสพติด ไว้ในสินค้าที่จะส่งออกไปนอกราชอาณาจักรโดยทางทะเล เนื่องจากตู้บรรจุสินค้าจะสามารถซุกซ่อนยาเสพติดได้ปริมาณมาก

การลักลอบนำเข้าหรือส่งยาเสพติดออกนอกนอกราชอาณาจักรโดยการซุกซ่อนในตู้บรรจุสินค้าที่จะส่งออกไปต่างประเทศ มักเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากรของผู้นำของเข้าและผู้ส่งของออก ตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของ โดยบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นบุคคลที่ต้องลงทะเบียนต่อกรมศุลกากร และต้องปฏิบัติพิธีการศุลกากรกับกรมศุลกากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการนำเข้า - ส่งออกสินค้าของประเทศ เพราะเป็นผู้ที่ดำเนินการผ่านพิธีการศุลกากรแทนผู้นำของเข้าและผู้ส่งของออก

กรมศุลกากรในฐานะหน่วยงานที่ควบคุม กำกับดูแล การดำเนินพิธีการศุลกากรหรือการให้บริการใด ๆ ในทางศุลกากร ย่อมต้องมีมาตรการป้องกันและมาตรการทางปกครองในการดำเนินการกับผู้นำของเข้าและผู้ส่งของออก ตัวแทนออกของ และผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักลอบส่งยาเสพติดออกนอกนอกราชอาณาจักร โดยในส่วนของมาตรการป้องกัน กรมศุลกากรได้นำหลักบริหารความเสี่ยงมาปรับใช้ เช่น การกำหนด Profile การสังตรวจ และในส่วนของมาตรการทางปกครองกรมศุลกากรมีการออกประกาศกรมศุลกากรเพื่อกำหนดมาตรการทางปกครองสำหรับตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

¹ แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2565 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

1 การพักใช้และการเพิกถอนการอนุญาตตัวตนออกของและผูปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของ

ปัจจุบันกรมศุลกากรตรวจพบการลักลอบนำเข้าหรือส่งยาเสพติดออกไปนอกราชอาณาจักร โดยมีตัวตนออกของและผูปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของเข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้น ซึ่งแต่เดิมกรมศุลกากรดำเนินการทางปกครองกับตัวตนออกของและผูปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการลักลอบส่งออกยาเสพติด ตามประกาศกรมศุลกากรที่ 61/2561 เรื่อง ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับตัวตนออกของหรือผูปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของมาใช้บังคับ โดยส่วนที่ 7 เกี่ยวกับมาตรการทางศุลกากรสำหรับตัวตนออกของหรือผูปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของที่กระทำการทุจริตหรือฉ้อฉลทางศุลกากร นอกจากนี้การนำเข้าหรือส่งออกยาเสพติดให้โทษโดยไม่ได้รับอนุญาตถือเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ประกอบมาตรา 244 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560² ซึ่งหากกรมศุลกากรได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ตัวตนออกของและผูปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของได้กระทำหรือมีส่วนร่วมในการลักลอบส่งยาเสพติดออกนอกราชอาณาจักร ต้องถูกเพิกถอนการอนุญาตให้เป็นตัวตนออกของและผูปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของ

อย่างไรก็ดี มาตรการทางปกครองสำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยเฉพาะ ยังไม่มีการกำหนดไว้เมื่อตัวตนออกของและผูปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของกระทำหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักลอบส่งออกยาเสพติด โดยตัวตนออกของและผูปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของจะยังคงมีสถานะเป็นตัวตนออกของและผูปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของในระบบทะเบียนผู้มาติดต่อของกรมศุลกากรในระหว่างการพิจารณาเพิกถอนการอนุญาต ซึ่งยังคงสามารถปฏิบัติพิธีการศุลกากรต่อไปได้ ดังนั้น เพื่อกำหนดให้ตัวตนออกของและผูปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของที่กระทำหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไม่สามารถปฏิบัติงานผ่านพิธีการศุลกากรได้ในระหว่างการพิจารณาเพิกถอนการอนุญาต จึงได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรการทางปกครองสำหรับตัวตนออกของและผูปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของที่กระทำการทุจริตหรือฉ้อฉลทางศุลกากรขึ้นมาใหม่ เพื่อให้การดำเนินการกับตัวตนออกของและผูปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการลักลอบส่งออกยาเสพติดมีความชัดเจนมากขึ้น และเพื่อให้

² พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

“มาตรา 244 ผู้ใดนำของที่ผ่านหรือกำลังผ่านพิธีการศุลกากรเข้ามาในราชอาณาจักรหรือส่งของดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักร หรือนำของเข้าเพื่อการผ่านแดนหรือการถ่ายลำโดยหลีกเลี่ยงข้อจำกัดหรือข้อห้ามอันเกี่ยวกับของนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และศาลอาจสั่งริบของนั้นก็ได้ ไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

ผู้ใดพยายามกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน”

การปฏิบัติหน้าที่ของตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของเป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส ตลอดจนป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ ซึ่งเป็นการยกระดับตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของ ให้มีมาตรฐานที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล จึงมีการออกประกาศกรมศุลกากรที่ 97/2565 เรื่อง จรรยาบรรณและการดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุและเพิกถอนการอนุญาตตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของ ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2565 โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2565 เป็นต้นมา

2

ขั้นตอนการพัสดุและการเพิกถอนการอนุญาตตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของ

การดำเนินการทางปกครองกับตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของที่ได้กระทำหรือมีส่วนในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามประกาศกรมศุลกากรที่ 97/2565 กรมศุลกากรจะดำเนินการดังนี้³

ขั้นตอนที่ 1 เมื่อกรมศุลกากรตรวจพบว่า ตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของ ได้กระทำหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจะถูกพัสดุการอนุญาตทันที โดยที่กรมศุลกากรไม่ต้องแจ้งให้ตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของทราบล่วงหน้า และให้พัสดุใช้ไว้จนกว่ากระบวนการพิจารณาเพิกถอนการอนุญาตจะเสร็จสิ้น

ขั้นตอนที่ 2 กรมศุลกากรจะเรียกให้ตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของให้ถ้อยคำหรือยื่นคำชี้แจง หรือแสดงพยานหลักฐานเป็นหนังสือ

ขั้นตอนที่ 3 กรมศุลกากรพิจารณาพยานหลักฐานประกอบคำชี้แจงของตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของว่า ได้กระทำหรือมีส่วนร่วมกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ หากพิจารณาแล้วเห็นว่า ได้กระทำหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดจริง ตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของจะถูกเพิกถอนการอนุญาต หากไม่มีความผิดกรมศุลกากรจะเพิกถอนคำสั่งพัสดุการอนุญาต

³ ประกาศกรมศุลกากรที่ 97/2565 เรื่อง จรรยาบรรณและการดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุและเพิกถอนการอนุญาตตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของ ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2565

“ข้อ 7 ในการพิจารณาพัสดุหรือเพิกถอนการอนุญาต กรมศุลกากรจะแจ้งข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิด พร้อมพยานหลักฐานที่ใช้สนับสนุนข้อกล่าวหา โดยเปิดโอกาสให้ตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของมาให้ถ้อยคำหรือยื่นคำชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานเป็นหนังสือเพื่อแก้ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลา 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งข้อกล่าวหา

คำสั่งพัสดุหรือเพิกถอนการอนุญาต ให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 30 วัน นับจากวันออกคำสั่ง

เว้นแต่กรณีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง ยาเสพติด หรือความผิดที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ กรมศุลกากรจะพัสดุการอนุญาตทันทีในระหว่างพิจารณาเพิกถอนการอนุญาต โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า”

ดังนั้น ในปัจจุบัน กรณีตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของกระทำหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดฐานลักลอบส่งยาเสพติดออกไปนอกราชอาณาจักร เมื่อกรมศุลกากรตรวจพบตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของจะถูกพักใช้การอนุญาตทันที โดยกรมศุลกากรไม่ต้องแจ้งตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของทราบล่วงหน้า ซึ่งแตกต่างจากมาตรการทางปกครองตามประกาศกรมศุลกากรที่ 61/2561 ที่ได้มีการยกเลิกไปแล้ว

3 บทสรุป

การนำเข้าและการส่งออกไม่ว่าจะทางบก ทางทะเล หรือทางอากาศ ล้วนเกี่ยวข้องกับกรมศุลกากร กรมศุลกากรจึงเป็นหน่วยงานสำคัญที่ต้องป้องกันและควบคุมดูแลการนำเข้าและการส่งออกของประเทศไทย เมื่อกรมศุลกากรพบว่า มีการลักลอบส่งยาเสพติดออกนอกราชอาณาจักร นอกจากการดำเนินการทางอาญาแล้ว กรมศุลกากรยังดำเนินการทางปกครองกับผู้ที่เกี่ยวข้องที่ได้กระทำหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดดังกล่าว ซึ่งบุคคลที่เกี่ยวข้องที่ได้ลงทะเบียนไว้กับกรมศุลกากร ได้แก่ ตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของ เนื่องจากตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของถือเป็นอาชีพที่มีความสำคัญในการปฏิบัติพิธีการศุลกากร โดยต้องใช้ความรู้ความสามารถและความระมัดระวังในการปฏิบัติพิธีการศุลกากร ดังนั้น ประกาศกรมศุลกากรที่ 97/2565 นอกจากจะช่วยให้การดำเนินการทางปกครองกับตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีความชัดเจนขึ้นแล้ว ยังช่วยป้องปรามให้ตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของไม่ให้กระทำการที่ผิดต่อกฎหมาย เช่นเดียวกันกับกรณีผู้นำของเข้าและส่งออก หากพบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการลักลอบนำเข้าหรือส่งออกยาเสพติดก็จะถูกระงับทางทะเบียนผู้นำเข้าและส่งออกด้วยเช่นกัน